

EXPUNERE DE MOTIVE

LEGE

privind combaterea plăților întârziate de către autoritățile și instituțiile publice

1. DESCRIEREA SITUAȚIEI ACTUALE:

În prezent, Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale transpune parțial Directiva 2000/35/EC privind combaterea întârzierii la plată în tranzacțiile comerciale, care vizează **problema termenelor contractuale de plată lungi**, în special existența unor anumite categorii de contracte în care se justifică combinarea unui termen mai lung de plată cu o limitare a libertății contractuale sau cu o rată mai ridicată a dobânzii.

Directiva 2000/35/EC a fost aprobată pentru a combate întârzierea plăților în tranzacțiile comerciale între entitățile juridice sau entitățile juridice și autoritățile publice. Este specificat, printre altele, ca dobânda statutară poate fi încasată în condițiile în care plata nu este efectuată conform termenului limită stabilit prin condițiile contractuale sau în temeiul juridic.

Principalele prevederi ale Directivei 2000/35/EC sunt următoarele:

- "Tranzacțiile comerciale" prevăzute în Directivă includ **tranzacțiile cu autoritățile publice;**
- Fundamental, **principiul "libertății contractuale", se aplică părților contractuale;**
- Sub acest principiu, **părțile contractuale se pot înțelege asupra datelor de plată.** Directiva oricum prevede că această dată nu va fi executorie sau va da naștere la cereri pentru pagube dacă înțelegerea este percepută ca "exagerat de nedreaptă" pentru creditor (art. 3/3);

- **Dacă data datoriei este fixată în contract, dobânda devine plătitibilă - fără necesitatea unei notificări – din ziua următoare datei termenului fixat în contract (art. 3, 1,a);**
- **Dacă data datoriei nu este fixată în contract, dobânda devine plătitibilă după primirea facturii/bunurilor sau serviciilor (art. 3/1,b);**
- **Rata dobânzii pe care debitorul este obligat să o plătească în cazul întârzierii plății, este suma dintre rata dobânzii aplicate de Banca Centrală Europeană celei mai recente operațiuni importante de refinanțare realizate înainte de prima zi a semestrului anual în cauză și cel puțin șapte puncte procentuale, dacă contractul nu prevede altfel;**
- **Din nou, dacă această înțelegere este “extrem de nedreaptă” pentru creditor, ea nu va fi aplicabilă sau justifică o cerere pentru pagube (art. 3/3);**
- **Pentru anumite categorii de contracte, statele membre pot chiar limita libertatea contractuală. Ele pot extinde perioada după care dobânda devine automat plătitibilă la 60 de zile, fie dacă aceste 60 de zile sunt fixate, contractanții nu pot depăși această perioadă de plată, fie să împiedice părțile contractante să fixeze o rată obligatorie a dobânzii care depășește substanțial rata legală;**
- **Directiva prevede dreptul vânzătorului de a reține titlul de proprietate asupra bunurilor până la plata integrală a prețului, dacă aceasta este prevăzută expres între cumpărător și vânzător;**
- **Creditorii pot obține un titlu executoriu în 90 de zile, dacă creditorii inițiază acțiunile necesare și dacă datoria nu este contestată.**

Directiva 2000/35/EC vizează interzicerea abuzului la libertatea contractuală în dezavantajul creditorilor. Cazurile în care o înțelegere servește îndeosebi scopului procurării de lichidități suplimentare pentru debitor pe cheltuiela creditorului, sau în care contractantul principal impune furnizorilor sau subcontractanților săi termene de plată nejustificate în comparație cu termenele de plată oferite lui însuși, acestea pot fi considerate factori care constituie un astfel de abuz. Consecințele întârzierii efectuării plăților pot fi descurajatoare doar dacă sunt însoțite de proceduri de acțiune rapidă și eficiente pentru creditor.

Conform angajamentului din cuprinsul "Small Business Act" – SBAE, Comisia Europeană a adoptat o nouă strategie pentru abordarea situației întârzierilor în efectuarea plăților și propune introducerea unor modificări substanțiale în Directiva 35/CE/2000 privind combaterea întârzierii efectuării plăților.

Comisia propune ca autoritățile publice să dea un bun exemplu și să își plătească facturile – ca regulă generală – în termen de 30 de zile.

În paralel, Comisia se angajează să accelereze plata bunurilor și a serviciilor, pentru a respecta pe deplin obiectivele în materie de plată a facturilor și într-un anumit număr de cazuri, chiar să reducă termenele de plată sub durata legală în vigoare.

În acest sens în data de 08 aprilie 2009 a fost publicată Propunerea de Directiva a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii efectuării plăților în cazul tranzacțiilor comerciale, pentru implementarea „ Small Business Act”- COM (2009) 126 final {SEC(2009) 315}{SEC(2009) 316}, care stipulează implementarea fără întârziere a unui set de măsuri concentrate pe simplificarea regulilor financiare și accelerarea execuției bugetului pentru a ajuta revenirea economică, în special prin îmbunătățirea propriilor performanțe de plată și stabilirea tintelor de termene de plată reduse.

Prin Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale, aprobată cu modificări prin Legea nr. 118/2008, a fost transpusă parțial în dreptul intern cu mare întârziere Directiva 2000/35/CE a Parlamentului European și a Consiliului privind combaterea întârzierii plăților în tranzacțiile comerciale. Deși Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 a adus îmbunătățiri privind soluționarea litigiilor comerciale, în practică, au fost înregistrate numeroase probleme generate de neaplicarea procedurii cu celeritate, care au un impact negativ semnificativ asupra mediului de afaceri.

Numeroase plăți în tranzacțiile comerciale între entitățile juridice sau entitățile juridice și autoritățile publice sunt efectuate cu mare întârziere față de data scadenței și deseori depășesc termenul reglementat prin legislația de bază. Aceste practici duc la lipsă de lichidități și complică managementul financiar al agenților economici. Întârzierea plăților afectează competitivitatea și viabilitatea agenților economici, în

special a IMM-urilor și are implicații directe asupra forței de muncă. Acestea sunt responsabile pentru falimente ale unor afaceri, ce altfel ar fi profitabile, cu răscrângeri și asupra terților. Riscul intrării în faliment a acestor agenți economici crește în perioadele de regres economic, atunci când accesul la finanțare este mai dificil.

Întârzierea plăților de către instituțiile publice și companiile controlate de stat scade încrederea în clasa politică și contrazice acele politici care declară drept obiectiv stabilitatea și funcționarea fără probleme a agenților economici și scăderea somajului. Numeroase autorități publice nu se confruntă cu constrângerile de finanțare de care se lovesc agenții economici, în cazul lor întârzierile la plată fiind evitate. Prin urmare, întârzierile la plată ale instituțiilor publice și ale companiilor controlate de stat ar trebui să fie sancționate mai sever atunci când ele apar. Mai mult decât atât, întârzierile la plată împiedică participarea entităților juridice la licitații publice, fapt ce nu numai că distorsionează concurența și subminează funcționarea pieței interne, dar și limitează autoritățile publice în realizarea execuției bugetare.

2. SCHIMBĂRI PRECONIZATE PRIN PREZENTUL PROIECT:

Agenții economici, în special IMM-urile, se confruntă cu mari greutăți administrative și financiare ca rezultat al termenelor îndelungate de plată și a întârzierii efectuării plăților, în relația cu autoritățile și instituțiile publice, cu marile lanțuri de magazine, cu alți parteneri contractuali.

Mai mult, în contextul actualei crize financiare, aceste probleme au un impact negativ major, determinând insolvența, cu afectarea supraviețuirii IMM-urilor și pierderea a numeroase locuri de muncă.

Studiile și analizele realizate în acest an arată că, în ultima perioadă, peste 30.000 de IMM-uri au dispărut ca urmare a blocajului financiar. La generarea blocajului financiar contribuția majoră o au autoritățile și instituțiile publice (din domeniile: învățământ, sănătate, cultură, apărarea, etc.), care plătesc cu foarte mari întârzieri valoarea produselor, serviciilor și lucrărilor livrate/executate de IMM-uri. Există o „cultură a întârzierilor” plăților în cadrul contractelor de achiziție publică încheiate cu autoritățile și instituțiile publice, acestea refuzând în mod constant plată de penalități

de întârziere și dobânzi și transformând IMM-urile și ceilalți contractanți în creditori pentru cheltuielile necesare activităților publice.

Mai mult ca oricând, în contextul crizei financiare sunt necesare dispoziții legale eficace privind combaterea plăților întârziate în tranzacțiile comerciale încheiate cu autoritățile și instituții publice, dar și cu marile lanțuri de magazine, ca elemente importante în politica de sprijinire și promovare a IMM-urilor și de combatere a efectelor crizei.

Pentru adoptarea acestor măsuri presupune modificarea și completarea a două acte normative: Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale și Ordonanța Guvernului nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice, astfel:

A. Modificarea și completarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 119/2007 privind măsurile pentru combaterea întârzierii executării obligațiilor de plată rezultate din contracte comerciale:

- se includ în sfera de aplicare a acestui act normativ toate contractele încheiate de autoritățile contractante, indiferent de temeiul legal al acestora,
- reglementarea faptului că nu este necesară parcurgerea unei proceduri prealabile, indiferent de tipul contractului;
- obligația plății unei compensații forfetare, în situația în care obligațiile de plată nu sunt onorate în termen;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru transmiterea citației, raport la data înregistrării acțiunii;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru amânarea judecății, în practică termenele de judecată fiind stabilite de regulă după 30 (treizeci) de zile;
- reglementarea unor termene fixe și reduse pentru redactarea hotărârii de către instanțele judecătorești, în practică fiind înregistrate întârzieri mai mari de 3 luni în redactarea acestora;
- reglementarea clară a situației în care de la data introducerii cererii creditorului au trecut mai mult de 90 de zile fără pronunțarea unei ordonanțe de plată, pentru a nu fi tergiversate dosarele pentru închiderea acestora și nesoluționarea întârzierii plăților.

B. Modificarea Ordonanței Guvernului nr. 22/2002 privind executarea obligațiilor de plată ale instituțiilor publice prin reducerea termenului de 6 luni în care o instituție publică are obligația de a-și achita obligația de plată la 30 de zile, calculate de la data notificării de către creditor.

3. IMPACTUL SOCIAL ȘI ECONOMIC ASUPRA MEDIULUI DE AFACERI:

Aceste măsuri au drept scop o reacție macro-economică anticiclică la criză, sub forma unor măsuri care vor sprijini economia reală și vor reda încrederea consumatorilor și operatorilor economici.

În consecință, această propunere legislativă țintește să îmbunătățească lichiditatea afacerilor și să înlesnească funcționarea piețelor interne prin eliminarea barierelor specifice comerțului intern și internațional.

Aceste lucruri pot fi realizate numai dacă creditorii vor avea instrumentele legale prin care să-și exercite drepturile eficient, prin care va fi descurajată plata întârziată a datoriilor către aceștia.

Față de cele prezentate, a fost elaborat prezentul proiect de lege pe care îl supunem spre dezbateră și aprobare Parlamentului României, în procedura de urgență.

INIȚIATORI:

CAMERA DEPUTAȚILOR:

**Daniel Chițoiu,
DEPUTAT PNL**

**Ludovic Orban,
DEPUTAT PNL**

**Tudor Chiuariu,
DEPUTAT PNL**

**DONATU MIHAI
DEPUTAT PNL**

MATEENIU DAN

BUICAN CRISTIAN

BOGDAN OLTEANU

SENATUL ROMÂNIEI:

**Crin Antonescu,
SENATOR PNL**

**Dan Radu Rusanu,
SENATOR PNL**

**Varujan Vosganian,
SENATOR PNL**